

Áigi : 08.06.93, dii. 09.00 - 12.00/15.00 - 18.20
09.06.93, dii. 09.00 - 12.00/15.00 - 18.10
10.06.93, dii. 09.00 - 12.10

Báiki : Samelandssenter, Kárášjogas

Áirasat:

1. Olav M. Dikkanen	21. Mary Mikalsen Trollvik
2. Magnhild Mathisen	22. Nils Jernsletten
3. Inger K. Juuso	23. Aage Pedersen
4. Johan Jernsletten	24. Ester Fjellheim
5. Ingrid Smuk Rollstad	25. Olav Andersen
6. Jon V. Aslaksen	26. Haldis Thommassen
7. Hans Guttorm	27. Inger-Ann Fossli
8. John H. Eira	28. Oddvin Storelv
9. Egil Olli	29. Ivar M. Simonsen
10. Ole H. Magga	30. Inger A. Johansen
11. Mathis M. Sara	31. Lennart Mikkelsen
12. Mikkel A. Gaup	32. Ante M. Eriksen
13. Alf E. Nystad	33. Ing-Lill Pavall
14. Josef Vedhugnes	34. Ella Holm Bull
15. Peder Mathisen	35. John Nordfjell
16. Svein H. Bårdsen	36. Jarle Jonassen
17. Ruth Rye Josefsen	37. Máret Guhttor
18. Mimmi Bæivi	38. Ingrid Wernberg
19. Eilif O. Larsen	39. Johan M. Sara
20. Lars Nilsen	

Pearmišuvdnaohcamat gulahuvojedje, ja permišuvdna miedihuvvui čuovvovaš áirasiidda:

Áirras nr. 4, Johan Jernsletten.
Áirras nr. 6, Jon Viktor Aslaksen.
Áirras nr. 18, Mimmi Bæivi.
Áirras nr. 26, Haldis Thommasen.

4. áirasa várreáirras Marianne B. Henriksen manai sadjásis.
6. áirasa várreáirras Magnar Helander manai sadjásis gaskavahku 09.06.
18. áirasa várreáirras Terje K. Haugen manai sadjásis.
26. áirasa várreáirras Anders Oskal manai sadjásis.

Pearmišuvdna miedihuvvui čuovvovaš áirasiidda:

Inger Anne Johansen, maŋnebárgga geassemánu 8. b. dii. 11.45 - 15.00.

Magnar Helander, maŋnebárgga geassemánu 8. b.
Ruth Rye Josefsen, gaskavahku geassemánu 9. b. dii. 16.30 rájes dán beaivvi čoahkkima lohppii.

Alf Nystad manai sadjásis maŋnebárgga geassemánu 8. b. dii. 09.50.
Ester Fjellheim manai sadjásis maŋnebárgga geassemánu 8. b. dii. 15.00.

Áššelistu:

ÁŠŠI 12/93 ČOAHKKIMA VUOĐDUDEAPMI

- nammačuorvun, peamišuvnnat, várreáirasiid gohččun
- gohččuma ja áššelistu dohkkeheapmi

ÁŠŠI 13/93 SÁMEDIGGERÁĐI DIEĐÁHUS DOAIMMAS BIRRA , DÁS MAIDDÁI REFERÁHTAÁŠŠIT

ÁŠŠI 14/93 OĐĐA ÁŠŠIID ALMMUHEAPMI

ÁŠŠI 15/93 SČ 1:1993 ÁRVALUS LÁVDEGOTTIS MAID SÁMEDIGGI NAMMADII GUOVVAMÁNU 11. -13. B. 1992 ÁRVVOŠTALLAT GAŽALDAGAIÐ MAT GUSKET SÁMEDIKKI ORGANISEREMII JA ÁŠŠEMEANNUDEAPMÁI

ÁŠŠI 16/93 SÁMI NUORAIÐ STIPEANDA-ORTNEGA NJUOLGGADUSAT

ÁŠŠI 17/93 SÁMI GIRJELÁGÁDUSAID DOAIBMADOARJAGA NJUOLGGADUSAT

ÁŠŠI 18/93 SÁMI KULTURRÁĐI NJUOLGGADUSAT

ÁŠŠI 19/93 SÁMI DUOJI DOARJJA-NJUOLGGADUSAT

ÁŠŠI 20/93 SÁMI MÁNÁID BAJÁSŠADDANEAVTTUID NJUOLGGADUSAT

ÁŠŠI 21/93 SÁMI ORGANISAŠUVNNAID DOARJJA-NJUOLGGADUSAT

ÁŠŠI 22/93 ÁRVALUS SÁMEDIKKI ČIELGGADANJOAVKKUS MÁTTASÁMEGIELA HÁRRÁI

ÁŠŠI 23/93 NORLÁNDÐA JA TROMSSA MEAHCCEKOMMIŠUVDNA

ÁŠŠI 24/93 VÁLMMASTEADDJI FÁPMUDUSLÁVDEGOTTI NAMMADEAPMI
(gč. Sámedikki čoahkkinnortnega § 42).

ÁŠŠI 12/93 ČOAHKKIMA VUOĐDUDEAPMI

Čoahkkinjodihangoddi Hans Guttorm bokte rabai čoahkkima.

a) Gohččuma dohkkeheapmi

Mearrádus: 13.05.93 gohččun dohkkehuvvui ovttajienalaččat.

b) Áššelistu dohkkeheapmi:

Mearrádus: Áššelistu mii čuovui gohččuma dohkkehuvvui ovttajienalaččat.

ÁŠŠI 13/93 SÁMEDIGGERÁDI DIEĐÁHUS DOAIMMAS BIRRA, DÁS MAIDDÁI REFERÁHTAÁŠŠIT

Sámedikki presideanta Ole Henrik Magga čilgii ráđi doaimmaid birra. Ráđi dieđáhus váldojuvvui diehtun.

ÁŠŠI 14/93 OĐĐA ÁŠŠIID ALMMUHEAPMI

Ovddiduvvojedje čuovvovaš ođđa áššit:

- 1) Josef Vedhugnes: Ođđa gieldda- ja fylkkaminstarat.
- 2) Máret Guhttor: Dárbu lassirudaide ásahit virggi gaskariikalaš ovttasbarggu áššiide.
- 3) Peder Mathisen: Geaidnočoavddus Njereveadjái, Laggui ja Lákkovuonnjárgii.
- 4) Aage Pedersen: Ealgabivdu sámi guovlluin - gáibádus heivehit lágaid, lánkaásahusaid ja eará hálddašannjuolggadusaid báikkálaš diliide.
- 5) Mikkel A. Gaup: Heaittihanbálká boazoeaiggádiidda.
- 6) Mikkel A. Gaup: Penšonahki boazodoalus ja meahcásteamis. Nuppástuhttinbálká/ heaittihanbálká j.ea.
- 7) Ruth Rye Josefsen: Norgga doarjja Bio-Bio:i Chiles.

Ođđa áššiid almmuheamis mearriduvvui čuovvovaččat:

- 1) Čoahkkinjodihangoddi árvala ollesčoahkkimii ahte ášši sáddejuvvo Sámediggeráđi meannudeapmái.
Ovttajienalaččat mearriduvvon.
- 2) Čoahkkinjodihangoddi árvala ollesčoahkkimii ahte ášši sáddejuvvo Sámediggeráđi meannudeapmái.
Ovttajienalaččat mearriduvvon.
- 3) Čoahkkinjodihangoddi árvala ollesčoahkkimii ahte ášši sáddejuvvo Sámediggeráđi meannudeapmái.
Ovttajienalaččat mearriduvvon.

- 4) Čoahkkinjodihangoddi árvala ollesčoahkkimii ahte ášši sáddejuvvo Sámediggeráđi meannudeapmái.

Ovttajienalaččat mearriduvvon.

- 5) Čoahkkinjodihangoddi árvala ollesčoahkkimii ahte ášši sáddejuvvo Sámediggeráđi meannudeapmái.

Ovttajienalaččat mearriduvvon.

- 6) Čoahkkinjodihangoddi árvala ollesčoahkkimii ahte ášši sáddejuvvo Sámediggeráđi meannudeapmái.

Ovttajienalaččat mearriduvvon.

- 7) Čoahkkinjodihangoddi árvala ollesčoahkkimii ahte ášši sáddejuvvo Sámediggeráđi meannudeapmái.

Ruth Rye Josefsen evttohii ášši bidjat sierra áššin dán čoahkkimis.

Čoahkkinjodihangotti árvalus mearriduvvui 33 jienain 4 jiena vuostá mat dorjo Ruth Rye Josefsen:a evttohusa.

ÁŠŠI 15/93 SČ 1:1993 ÁRVALUS LÁVDEGOTTIS MAID SÁMEDIGGI NAMMADII GUOVVAMÁNU 11. -13. B. 1992 ÁRVVOŠTALLAT GAŽALDAGAIÐ MAT GUSKET SÁMEDIKKI ORGANISEREMII JA ÁŠŠEMEANNUDEAPMÁI

I Áššebáhpirat

Nu go árvalusas áššis 15/93.

II Árvalus

Čoahkkinjodihangotti árvalus.

Dan lávdegotti jodiheaddji maid Sámediggi nammadii árvoštallat gažaldagaid mat gusket Sámedikki organiseremii ja áššemeannudeapmái, Ole Henrik Magga, ovddidii lávdegotti árvalusa Sámediggái.

III Ovddiduvvon evttohusat

Árras Josef Vedhugnes ovddidii čuovvovaš evttohusa:

Lassi čuoggái 4.2, odđa vuollečuokkis 5.

5. Bissuvaš ráđiid nammadeapmi berre dábálaččat dahkkot 1. ollesčoahkkimis manjá vuodđudančoahkkima.

Lassi čuoggái 4.3, 2. cealkka ná:

Dát ortnet lea doaimman dohkálaččat ja lávdegoddi evttoha ahte vuohki jotkojuvvo. Nammadeapmi ferte govvet Sámedikki politihkálaš čoaškádusa.

4. oassi čuoggás 4.3 rievdaduvvo ná:

Kontinuehta dihte vuollásaš rádiin, berre nammadanáigodat dábálaččat leat 4 jagi, ja nammadanáigodat berre čuovvut Sámedikki válgaáigodaga.

Čuoggás 5.1.1, 2. ja 3. oassi rievdaduvvo ná:

Ekonomálaš resuššat váldolávdegottiid heaittihemiid oktavuodas, geavahuvvojit joavkkuid politihkálaš doaimmaide, ja juogaduvvojit joavkkuid árraslogu vuodul Sámedikkis.

Paragrafii 14 s. 17:

Sátne "váldolávdegotti" rievdaduvvo "ráđđin/lávdegoddiin".

Árras Ruth Rye Josefsen ovddidii čuovvovaš evttohusa:

1. oassi.

1. Sámediggeráđi válle Sámediggi iežas árrasiid logus.
2. Ráđđelahtut galget jodihit iešgudetge fágaráđi.
3. Ollesčoahtkin sáhtá gáibidit ahte fágaráđi jodiheaddji vástida ollesčoahtkima gažaldagaid. Lea vejolaš ahte fágaráđi sáhtá šaddat guoddit sajis, seammaláhkái go Norgga ráđdehusas dáhpuhuvvá.

2. oassi.

2. gurgalas. Ollesčoahtkin buktá meakkašumiid diedáhussii, ja diedáhus sáhtá maid biddjot jienasteapmái. (Loahppa galgá bissut).

3. oassi.

4. gurgalas. Sámediggeráđi ii leat ieš ollesčoahtkima miellahtun, ja várreárrasat loidet sin sadjái.

5. oassi.

3. gurgalas. Gos čuožžu "vuhtto stuorát vejolašvuohta politihkálaččat stivret. Loahppa gurgalaset sihkkovuohta. Manjimus cealkka gokko čuožžu "buot evttohusat main lea vejolašvuohta jnv." sáhtá sihkkovuvot. Maddedá 2 manjimus oasi sihkkovuvvojit.

IV Evttohusaid rievdadeapmi

Josef Vedhugnes ovddidii evttohusa, Sámedikki čoahtkinortnega § 22 vuodul rievdadit iežas dii. 9-evttohusa.

Ole Henrik Magga ovddidii evttohusa, Sámedikki čoahtkinortnega § 22 vuodul rievdadit čoahtkinjodihangotti árvalusa.

Evttohusat dohkkehuvvojedje ovttajienalaččat.

Josef Vedhugnes.a evttohus rievdaduvvo ná:

Lassi čuoggái 4.2, ođđa vuollečuokkis 5.

5. Bissuvaš rádiid nammadeapmi berre dábálaččat dahkkot 1. ollesčoahkkimis manjá vuodđudančoahkkima.

Lassi čuoggái 4.3, 2. cealkka ná:

Dát ortnet, nammadeapmi eará lávdegottiide, lea doaibman dohkálaččat ja lávdegoddi evttoha ahte vuohki doalahuvvo.

Buot rádiid/lávdegottiid nammadeamit berrejit govvet Sámedikki politihkálaš čoahkádusa.

4. oassi čuoggás 4.3 rievdaduvvo ná:

Kontinuehta dihte vuollásaš rádiin, berre nammadanáigodat dábálaččat leat 4 jagi, ja nammadanáigodat berre čuovvut Sámedikki válgaáigodaga.

Čuoggás 5.1.1, 2. ja 3. oassi mearkkašumit rievdaduvvo ná:

Ekonomálaš resuššat váldolávdegottiid heaittihemiid oktavuodas, geavahuvvojit joavkkuid politihkálaš doaimmaide, ja juogaduvvojit joavkkuid árraslogu vuodul Sámedikkis.

Paragrafii 14 s. 17:

Sátni "váldolávdegottit" rievdaduvvo "ráđđin/lávdegoddin".

Ole Henrik Magga rievdadusevttohus:

1. Sámediggi doarju dan lávdegotti loahppajurdagiid maid diggi nammadii árvvoštallat áigeguovdilis gažaldagaid Sámedikki organiserema ja áššemeannudeami birra čuoggás 5.1, čuovvovaš mearkkašumiiguin čuoggái 4.3:

Dát ortnet lea doaibman dohkálaččat, ja lávdegoddi evttoha ahte vuohki jotkojuvvo. Nammadeapmi berre govvet Sámedikki politihkálaš čoahkádusa.

2. Ovdanbiddjon čoahkinortnetevttohus biddjo fápmui geassemánu 11. b. 1993, earret cealkka "Válgalávdegoddi evttoha makkár Sámedikki váldolávdegottiid čoahkádus berre leat", mii sihkkujuvvo.

V Jienasteapmi

Ruth Rye Josefsen:a evttohus hilgojuvvui 35 jienain 1 jiena vuostá.

Josef Vedhugnes:a evttohus hilgojuvvui 22 jienain 14 jiena vuostá.

Ole Henrik Magga evttohus mearriduvvui ovttajienalaččat.

VI Loahpalaš mearrádus

1. Sámediggi doarju dan lávdegotti loahppajurdagiid maid diggi nammadii árvoštallat áigeguovdilis gažaldagaid Sámedikki organiserema ja áššemeannudeami birra čuoggás 5.1, čuovvovaš mearkkašumiiguin čuoggái 4.3:

Dát ortnet lea doaibman dohkálaččat, ja lávdegoddi evttoha ahte vuohki jotkojuvvo. Nammadeapmi berre govvet Sámedikki politihkálaš čoahkádusa.

2. Ovdanbiddjon čoahkkinortnetevttohus biddjo fápmui geassemánu 11. b. 1993, earret cealkka "Válgalávdegoddi evttoha makkár Sámedikki váldolávdegottiid čoahkádus berre leat", mii sihkkujuvvo.

SÁMEDIKKI ČOAHKKINORTNET

(Sámedikkis mearriduvvon geassemánu 9. b. 1993 sámelága § 2-14 vuodul)

KAPIHTTAL 1 SÁMEDIKKI VUOĐDUDEAPMI, GASKABODDOSAŠ JODIHEAPMI JA VÁLGAIŠKKADEAPMI

§ 1 Vuosttamuš dábálaš ollesčoahkkin

Sámedikki vuosttamuš dábálaš ollesčoahkkin dollojuvvo ovdal golggotmánu loahpa, válgajagis ii dattetge árat go golggotmánu 1. b., vrd. sámelága § 2-3, njealját lađđasa. Sámedikki dábálaš ollesčoahkkin galgá dábálaš bures almmuhuvvot ja buori áiggis.

§ 2 Vuosttamuš dábálaš ollesčoahkkima rahpan máŋŋá válgga

Sámedikki vuosttamuš dábálaš ollesčoahkkima máŋŋá válgga rahppá son gean Gonagas dasa bidjá.

§ 3 Gaskaboddosaš jodiheapmi

Sámedikki vuosttamuš dábálaš ollesčoahkkima máŋŋá válgga almmuha ja jodiha ovddeš sámedikki presideanta, dasságo ođđa sámedikki čoahkkinjodihangoddi lea válljejuvvon.

Presideanta čuorvu namaid ja vuostáiváldá áirasiid ja sadjásaš áirasiid fápmudusaid.

§ 4 Virgelobit ja heaibamat

Ohccojuvvon virgelobiid Sámediggi meannuda presideantta eavttuhusa mielde.

Diedihuvvon heaibamat ja ohccojuvvon virgelobit gulahuvvojit ja mearriduvvojit.

Sámedikki ollesčoahkkin ii sáhte álgit ovdalgo áirasiin leat unnimusat bealli das čoahkis.

§ 5 Áirasiid sajít

Go sámediggi lea čeahkis, de leat áirasiin sajít válgakreatssaid nummiriid mielde (vrd. sámelága § 2-4).

§ 6 Fápmuduslávdegoddi

Sámediggi vällje iežas áirasiin viđa olbmo lávdegotti mii iská áirasiid ja sadjásaš áirasiid fápmudusaid ođđa sámekkis. Seammás Sámediggi vällje lávdegotti jodiheaddji ja su sadjásačča. Lávdegotti olbmot berrejit gullat válgakreatssaide mat leat geográfalaččat bieđgguid.

Okta vuostáiváldojun fápmudusaiguin lávdegoddi meannuda válmasteaddji fápmuduslávdegotti eavttuhusaid (vrd. § 42).

Fápmuduslávdegoddi ovddida Sámediggái iežas loahpalaš eavttuhusa mearridit dohkkego válga. Sámediggi iskkada fápmudusaid nu árrat go vejolaš Sámediggeválgga njuolggadusaid §§ 54-56 mielde.

§ 7 Fápmudusaid dohkkeheapmi

Áirasiid fápmudusat dohkkehuvvojit jienastemiin. Áirasat eai searvva iežaset fápmudusaid dohkkehanjienasteapmái.

Jos váilot dárbbášlaš dieđut áirasa fápmudusa dohkkeheapmái, de sáhttet dan áirasa fápmudusa dohkkehit gaskaáigásaččat dasságo lea vejolaš dan mearridit loahpalaččat.

§ 8 Geatnegasvuohta váldit badjelasas doaimmaid

Áirasiin lea geatnegasvuohta váldit badjelasaset daid doaimmaid maidda Sámediggi sin vällje.

KAPIHTTAL 2 ČOAHKKINJODIHANGOTTI, SÁMEDIGGERÁDI JA VÁLGALÁVDEGOTTI VÁLLJEJUPMI

§ 9 Čeahkkinjodihangoddi

Maŋŋágo fápmuduslávdegotti eavttuhus lea meannuduvvon gárvisin, de Sámediggi vällje 3-olbmosaš čeahkkinjodihangotti ja seamma logu várreláhtuid, mii dasto álgá jodihit ollesčeahkkima.

Čeahkkinjodihangottis galget leat jodiheaddji, su sadjásaš ja okta lahttu, guđet leat välljejuvvon Sámekkis ja Sámekki áirasiin. Čeahkkinjodihangottis berrejit joavkkut buoremus lági mielde leat ovddastuvvon.

Čeahkkinjodihangoddi doaibmá guokte jagi.

§ 10 Sámediggeráđi

Sámediggi vällje sámediggerádi mii jodiha ja hovde Sámekki doaimmaid.

Sámediggeráđi čoakkádus galgá leat presideanta, sadjásaš presideanta ja 3 lahtu.

Presideanta ja sadjásaš presideanta leaba maiddái Sámedikki jodiheaddjin ja sadjásaš jodiheaddjin. Go presideanta ja sadjásaš presideanta eaba leat das, de välljejuvvo Sámediggeráđi lahtuin soamis gaskaboddosaš jodiheaddjin. Go guhkibuš áiggis lea sáhka, de Sámediggi vällje gaskaboddosaš jodiheaddji.

§ 11 Válga

Presideantta, sadjásaš presideantta ja Sámediggeráđi lahtuid vällje Sámediggi iežas áirasiid logus.

Presideanta, sadjásaš presideanta ja Sámediggeráđi lahtut välljejuvvojit sierra jienasteami bokte guđege saji nammii.

Eavttohas lea välljejuvvon jogo Sámedikki presideantan, sadjásaš presideantan dahje Sámediggeráđi lahttun, jos fidne eambu go beali jienastagain vuosttamuš jienasteamis. Jos ii guhtege oáččo eambu go beali jienastagain, de jienastuvvo odđasis. De rehkenastojuvvo son välljejuvvon olmmožin geas leat eanemus jienastagat (ovttagerdásaš eanetlohku). Jos eanebut leat ožžon ovttá mađe jienastagaid, de jienastuvvo odđasis sin gaskkas. Jos dát eavttohasat ožžot ovttá mađe jienastagaid dán jienasteamis, de vuorbádus mearrida jienasteami.

§ 12 Mearridanválti

Sámediggeráđis lea mearridanválti go unnimustá bealli áirasiin leat čoahkis.

§ 13 Sámedikki doaibmanáigi

Sámediggeráđi välljejuvvo lea fámus Sámedikki áigodaga, jos jo Sámediggi ii lihco ráđi eahpeluohttámuša geažil. Jos nu geavvá, de odđá ráđđi välljejuvvo ovdalisčuozžu § 10 njuolggadusaid mielde.

§ 14 Válgalávdegoddi

Maŋŋágo Sámediggi lea iežas vuodđudan, de välljejuvvo válgalávdegoddi mas leat vihtta lahtu ja seamma mađe vel várrelahtut. Sámediggi vällje ovdaolbmo ja nuppi ovdaolbmo. Lávdegottis berrejit joavkkut leat ovddastuvvon buoremus lági mielde.

Válgalávdegoddi eavttuha buot válggaide maid Sámediggi bidjá dan válmmaštit.

Válgalávdegoddi doaibmá olles válgáigodaga.

KAPIHTTAL 3 SÁMEDIKKI OLLESČOAHKKIN, ÁŠŠIID OVDANVÁLDIN JA ČOAHKKINJODIHEAPMI

§ 15 Sámedikki ollesčoahkkimat

Sámediggi galgá doallat unnimustá 3 ollesčoahkkima kaleanddarjagis.

§ 16 Gohččun čoahkkimiidda ja čoahkkinjodiheapmi

Čoahkkinjodihangoddi ráhkada áššelisttuid Sámedikki ráddádallamiid várás, gohčču čoahkkái ja jodiha ollesčoahkkimiid.

§ 17 Mearridanfápmu

Ohccojuvvon virgelobiid Sámediggi meannuda go čoahkkinjodihangoddi lea buktán árvalusas.

Diedihuvvon heaibamat ja virgelobi ozalmasat almmuhuvvojit ja mearriduvvojit.

Sámedikkis lea mearridanfápmu go unnimustá 20 áirasa servet jienasteapmái.

§ 18 Čoahkkinalmmusvuohta ja čiegusindoallan-geatnegasvuohta

Sámediggi čoahkkinstallá almmustaga (rabas uvssaid). Dattetge Sámediggi sáhtá mearridit meannudit ášši giddejun uvssaid duohken. Ságastallan dán birra lea giddejun uvssaid duohken jus Sámedikki čoahkkinjodihangoddi árvala ja Sámediggi dan dohkkeha.

Sámedikki áirasiin lea geatnegasvuohta orrut muitalkeahhtá daid áššiid birra mat meannuduvvojit giddejun uvssaid duohken, ja muđui maid dakkár áššiid birra mat leat čuldojuvvon almmusvuođas. Seamma láhkái lea čiegusindoallan-geatnegasvuohta Sámedikki rádis.

§ 19 Jietnadan- ja eavttuhanvuoigatvuohta

Duššefal válljejuvvon áirasiin ja čoahkkimii gohččujuvvon sadjásaš áirasiin lea vuoigatvuohta jietnadiid ja eavttuhit Sámedikki čoahkkimiin.

§ 20 Čoahkkingiella

Sámedikki čoahkkimiin lea buohkain vuoigatvuohta iežaset dáhtu mielde sárdnut jogo sámegillii dahje dárogillii (vrd. sámelága § 2-13).

§ 21 Ođđa áššit

Juohke áirras sáhtá Sámedikki ollesčoahkkimiin ovddidit ođđa ášši.

Ášši dahje eavttuhus galgá ovddiduvvot čálalaččat nu buori áiggis ahte čoahkkinjodihangoddi sáhtá ášši diedihit buot áirasiidda ovdalگو čoahkkin álgá.

Guhte ášši ovddida, oažžu 5 minuktasaš sárdnunáiggi áššis. Sámedikki áirasat ožžot liibba gažadit ja vástidit, gitta 10 minuvtta oktiibuot.

Sámediggi mearrida, čoahkkinjodihangotti árvalusa mielde, mo ášši galgá meannuduvvot:

- a) sáddejuvvo Sámediggeráddái jienaskeahhtá sisdoalu hárrái, oažžut cealkámuša dahje eavttuhusa,

- b) biddjojuvvo diggeáirasiid ovdii unnimustá ovttá beaivásaš geahčamassii ja fievrriduvvo dasto áššelistui,
- c) meannuduvvo dasttánaga jos čoahkkinjodiheaddji dahje 1/5 oassi áirasiin guđet leat čoahkis, eai vuosttal dan,
- d) hilgojuvvo dahje ii meannuduvvo.

Jos čoahkkinjodihangoddi gávnnahe ahte ášši heive mearridit seammá čoahkkimis, de berre čoahkkinjodihangoddi čállit dan sierran áššelistui, ja diedihit ahte dan áigot eavttuhit meannudit dallánaga.

KAPIHTTAL 4 EAVTTUHUSAID MEANNUDEAPMI, RÁĐĐÁDALLAMAT JA GAŽALDAGAT SÁMEDIGGERÁĐĐÁI

§ 22 Eavttuhusaid meannudeapmi

Buot eavttuhusat galget ovddiduvvot čállaga hámis čoahkkinjodiheaddjái. Eavttuhusat mat ovddiduvvojit dan ášši oktavuodas man birra ráđđádallojuvvo, meannuduvvojit čuovvovaš mearrádusaid mielde:

Go lea eavttuhus man birra Sámediggeráđdi lea čállán, ja man lea hábmen iežas árvalussii, de dat váldojuvvo ovdan ja mearriduvvo oktan dainna árvalusain go eavttuheaddji nu gáibida. Seammá gusto eará eavttuhusaid dáfus mat gusket seamma áššái ja mat leat ovddalgihtii diedihuvvon dainna lágiin ahte dat leat čoahkkinjodihangoddi biddjojuvvon Sámedikki hálddahusa čađa manjimustá dii. 09.00 dan beaivvi goas ášši meannuduvvo Sámedikkis. Erenoamáš dáhpáhusain sáhtta diggi 2/3 eanetloguin mearridit fámuhttit dán laddasa njuolggadusaid.

Áššelisttut ja áššit mat meannuduvvojit ovdalisčuožžu § 21 c mielde, eai gula dán paragrafa njuolggadusaid vuollái.

§ 23 Ráđđádallamat

Áirasat sárdnot Sámedikki sáhkastuolus. Guhte sárdnu, ovddida sártnis Sámedikki čoahkkinjodiheaddjái, ja galgá čavga doaladit áššis maid meannudit.

Áššeovddideaddji dahje eavttuheaddji sárdnunáigi ii galgga guđege áššis guhkidit 15 minuvtta. Ii ovttaga sártnodeaddjis sáhte leat sáhkavuorru eambo go guktii ovttá ja seammá ášši meannudettiin, ovddit gearde gitta 10 minuvtta ja manjit gearde gitta 5 minuvtta rádjai.

Jos čoahkkinjodiheaddji gávnnahe dárbbaslažžan, de ášši sáhttet juohkit eanet osiide, go Sámediggi dasa miehtá. Juohke oasi várás lea sárdnunáigi seamma guhkki go ášši várás.

Guđege joavkku áššeovddideaddji beassá vuorustis jietnadit.

Čoahkkinjodiheaddji dahje áirasat sáhttet eavttuhit ahte ráđđádallan loahpahuvo. Go Sámediggi lea mearridan bidjat loahppasázu, de ii sáhte áššis ovddiduvvot ođđa eavttuhus.

§ 24 Replihkkavurostallan

Čoahkkinjodiheaddji sáhtta čáhkket saji replihkka- vurostallamii. Ii oktage sáhkavuorru galgga dalle guhkidit 2 minuvtta, ja oppa replihkkavurostallan ii galgga guhkidit 15 minuvtta.

§ 25 Beavdegirjelasáhusat

Juohke áššis lea vejolaš ovddidit beavdegirjái lasáhusa. Dat galgá čálalaččat ovddiduvvot čoahkkinjodiheaddjái ságastallama vuolde.

§ 26 Gažaldagat Sámediggeráđđái

Áirasiin lea vejolašvuhta bidjat gažaldaga Sámediggeráđđái go Sámedikkis lea ollesčoahkkin. Gažaldat ferte ovddiduvvot čálalaččat čoahkkinjodihangodđái manjimustá vahku ovdal Sámedikki ollesčoahkkima, ja diedihuvvot áirasiidda ovdalگو ráđđádallamat álget Sámedikkis. Gažadeaddji oazžu gitta 5 minuvtta ja vástideaddji gitta 10 minuvtta guhkkosaš sárdnunáiggi. Lea sadji oanehis lassegažaldahkii ja vástideaddji oazžu gitta 5 minuvtta guhkkosaš sárdnunáiggi.

KAPIHTTAL 5 JIENASTEAMIT

§ 27 Jienastanortnet

Go sii guđet ledje čálihan iežaset sáhkalistui, leat geargan sáhkavuoruineaset, de čoahkkinjodiheaddji gulaha ahte sátnevurostallan lea nohkan. Áššis dasto jienastuvvo.

Go áššis leat eanet eavttuhusat, de čoahkkinjodiheaddji galgá bidjat daid jienasteapmái soahppevaš vuoruset mielde. Jienastanvuohki ferte leat diedihuvvon ja dohkkehuvvon ovddalgihtii.

Evttuhusaid lea vejolaš jienastit dadistaga go ovddiduvvojit.

Buot čoahkkima áirasiin lea geatnegasvuhta jienastit jogo vuostái dahje beale go jienastuvvo § 29 a ja b mielde.

Áirras guhte ii leat čoahkkinlanjas go čoahkkinjodiheaddji gulaha ahte áššis jienastuvvo, ii searvva jienasteapmái. Áirasat guđet leat čoahkis, eai galgga guođđit čoahkkinlanja ovdalگو lea jienastuvvon.

§ 28 Jienasteami dohkálašvuhta

Ovdalگو Sámedikki mearráduusat leat fámus, de gáibiduvvo ahte jienastuvvon jienastagain lea eanetlohku daid dohkkehan, jos jo eara láhkai ii leačča mearriduvvon dán čoahkkinortnegis.

Go ovta made leat jienastagat vuostálagaid, de čoahkkin- jodiheaddji jienastat mearrida, earret dalle go nuppe láhkai lea mearriduvvon dán njuolggadusain.

§ 29 Jienastanvuogit

Jienasteapmi ordnejuvvo ná:

- a) Čoahkkinjodiheaddji gohčču jogo daid áirasiid guđet vuostaldit eavttuhusa, dahje sin guđet dorjot, čuožžilit. Čoahkkinjodiheaddji de sáhtá čadahit vuostejienasteami. Nubbi vejolašvuhta lea atnit jienastanreaiddu.
- b) Nammačuorvumiin. Jos čoahkkinjodiheaddji gávnna nammačuorvuma dárbbasmeahtumin, muhto muhtun áirras gáibida nammačuorvuma, de Sámediggi mearrida jienastanvuogi sátnevurostallama haga jienastettiinis bustáva a mielde. Nammačuorvun galgá maid dahkkojuvvoť jos vuos álggos lea jienastuvvon nugo a muitala, muhto čoahkkinjodiheaddji dahje jienasteddjiin njealjádás gulaha ahte bohtosa eai sáhte atnit luohtehahttin. Nammačuorvun álgá Sámedikkis dainna válgakreatssain ja dainna áirasiin gean nummára vuorbádallan mearridii ovddalgihtii.
- c) Vuolláičállatkeahtes lihpuiguin. Dát jienastanvuohki lea dušše válggain.

Guđet jienastit, galget lihppui čállit iežaset jienastan olbmuid namaid ja ieža coggat lihpu urdnii. Jos muhtun jienasta eanebuid go dan logu mii galgá válljejuvvoť, de dat namma dahje namat mat leat vuolimuččas, eai rehkenastojuvvo fárrui.

§ 30 Jienasteamiť § 29 a, b ja c mielde

- a) Go jienastuvvo § 29 a ja b mielde, de ášši mearriduvvo dábálaš jienastateanetloguin, nammalassii badjel beliin. Jos jienasteapmi čájeha ovttá mađe jienastagaid vuostálagaid, de čoahkkinjodiheaddji jienastat mearrida.
- b) Go jienastuvvo § 29 c mielde, de ovttageardásaš eanetlohku, nammalassii go muhtun eavttuhusas leat eanet doarju jienastagat go guđege nuppi eavttuhusas, mearrida válgga bohtosa, jos njuolggadusain dahje guđege dáhpáhusas ii gáibiduvvo jienastagain eanet go bealli ovdalgo guhtege lea válljejuvvon. Jos muhtun lea addán buhtes jienastan lihpu, de dat váldojuvvo fárrui lohkamii go lea dárbu gávnnahit leago dikkis marridanfápmu, muhto dat ii lohkkujuvvo ieš jienastatlohkamis.

Jos alimus jienastatlohku lea jienasteamiť juohkásan ovttain meriin eanebuidda, de sáhtá diggeáirasiin vaikko gii dallánaga gáibidit ođđa jienasteamiť daid áirasiid gaskkas guđet fidnejedje ovttá mađe jienastagaid. Jos ii oktage dan gáibit, dahje jos jienastatlogut leat ovttá stuoru ođđa jienasteamiť, de váлга mearriduvvo vuorbádemiin.

§ 31 Jienasteamiť virgáibidjamiid oktavuodás

Virgáibidjamiid oktavuodás gustojit čuovvovaš njuolggadusat:

Jos ii guhtege oaččo eanet go beali buot jienastuvvon jienastagain, de jienastuvvo ođđasis. Ovdal ođđa jienasteamiť lea vejolaš mearridit jienastit duššefal guoktása dahje eanebuid sis guđet álgojienasteamiť ožžo alimus jienastatlogu. Manit jienasteamiť dat olmmoš rehkenastojuvvo virgái beassan geas leat eanemus jienastagat (ovttageardásaš eanetlohku). Jos virgáibidjan ii vel leat čielgan dannego eanebut leat ožžon ovttá mađe ollu jienastagaid, de mearriduvvo vuorbádemiin.

KAPIHTTAL 6 BEAVDEGIRJEČÁLLIN JA ÁŠŠIID DOAIMMAHEAPMI

§ 32 Ráđđádallamiid čállojupmi beavdegirjái

Sámedikki čoahkkinjodihangoddi geahččá bearrái ahte Sámedikki ráđđádallamiin čállojuvvo beavdegirjái, masa eavttuhusat, sárđnunlistu, jienasteamit ja mearrádusat registrerejuvvojit.

Čoahkkinjodihangoddi čállet namaset ráđđádallanbeavdegirjái juohke čoahkkimis.

Ráđđádallamat báddejuvvojit ollásit Sámedikki ollesčoahkkimiin. Sámediggi mearrida dárkilet njuolggadusaid ráđđádallamiid čálalaččat almmuheami birra.

§ 33 Mearrádusaid dieđiheapmi

Juohke čoahkkima maŋŋil sáddejuvvo Sámedikki ja Ráđi čoahkkinbeavdegirjii čáluš Sámedikki áirasiidda ja sadjásaš áirasiidda.

Presideanta geahččá dasto bearrái ahte dieđut mearrádusaid birra ja almmolaš eiseválddiid dieđáhusat sáddejuvvojit rivttes sadjái vuorddekeahhtá dárbbasmeahtumit.

Sámediggi mearrida dárkilet njuolggadusaid das man viidát gálgá dieđihuvvot mearrádusaid birra.

§ 34 Áššebáhpiriid rájadeapmi

Sámedikki presideanta geahččá bearrái ahte Sámedikki, Sámediggeráđi ja váldolávdegottiid beavdegirjii leat dohkálaš rájus ja ortnegis.

KAPIHTTAL 7 EARÁ MEARRÁDUSAT

§ 35 Hálddahus

Sámedikkis lea sierra hálddahus. Dan bargit biddjojii virgái gustojeaddji bargiidnjuolggadusaid mielde maid Sámediggi lea dohkkehan.

§ 36 Jahkedieđáhus

Jahkásaš dieđáhus Sámedikki doaimma birra dohkkehuvvo Sámedikkis nu árrat go vejolaš čuovvovaš jagi, ja dasto sáddejuvvo dieđáhus Gonagassii (vrd. sámelága § 3-1).

§ 37 Eará njuolggadusat

Sámediggi sáhtá mearridit Sámediggeráđi, Sámedikki čoahkkin jodihangotti, ja hálddahusa njuolggadusaid.

§ 38 Válmmašteaddji fápmuduslávdegoddi

Válgaáigodaga manjmuš ollesčoahkkimis vállje Sámediggi iežas áirasiid logus lávdegotti mas leat viđas ja vel sin sadjásaš várrelahtut vai sii gaskaboddosaččat iskkadit ođđa sámedikki áirasiid ja sadjásaš áirasiid fápmudusaid. Seammás válljejuvvo jodiheaddji ja sadjásaš jodiheaddji. Lávdegotti lahtut berrejit leat biđgejuvvon geográfalaččat válgakreatssaid mielde nu bures go vejolaččat.

Lávdegoddi galgá dárbbu mielde geahčadit ja oažžut čielgasa dain áššebáhpiriin mat leat boahán kreatsaválgastivrrain ja buot dain váidalusain ja ákkain mat sáddejuvvojedje rivttes áigái, jos dat mearkašit maidege mearrádusaide mat dahkkojuvvojit fápmudusaid hárrái. Lávdegottis lea Sámedikki beales fápmudus háhkat buot dieđuid maid ieš gávnnaha dárbbaslažžan dán oktavuodas.

§ 39 Gaskaáigásaš árvalus

Lávdegoddi galgá, ovdalگو Sámediggi čoahkkana, buktit gaskaáigásaš árvalusa Sámedikki hálddahussii buot válga- ja fápmudusáššiid hárrái maid rehkenastá sáhttet váikkuhit dasa mat áirasat besset leat ođđa Sámedikkis. Beaivvi ovdal Sámedikki čoahkkaneami heaitá válmmašteaddji fápmuduslávdegoddi doaibmamis.

Jos válmmašteaddji fápmuduslávdegoddi ferte buktit iežas gaskaáigásaš árvalusa ovdalگو lea fidnen buot dárbbaslaš dieđuid juohke áidna fápmudusa birra, de dat galgá sierra čilget manne leat márnjonan, ja goassáži loahpalaš boadus gárvána.

Gaskaáigásaš árvalus ja buot dan mieldečuvvosat galget registrerejuvvon hámis biddjojuvvot ođđa sámedikki fápmudus- lávdegoddái dallánaga go Sámediggi čoahkkana. Válmmašteaddji lávdegoddi ii galgga árvalusa almmuhit.

§ 40 Čoahkkinortnega gustovašvuohta

Dát čoahkkinortnet boahdá fápmui dan rájes go Sámediggi mearrida.

Sámediggi dohkkeha čoahkkinortnega ođđa kaleandarjagi vuosttamuš ollesčoahkkimis.

ÁŠŠI 16/93 SÁMI NUORAIÐ STIPEANDA-ORTNEGA NJUOLGGADUSAT

I Áššebápirat

Nu go áššečilgehusas áššis R 46/93, čuo. 1.

II Árvalus

Ealáhusáššiid váldolávdegoddi áššejodiheaddji John Henrik Eira bokte ovddidii lávdegotti árvalusa Sámediggái.

III Ovddiduvvon evttohusat

Árras Ingrid Wernberg ovddidii čuovvovaš evttohusa:

§ 7: "Sámediggi" 1. cealkagis rievdaduvvo "Sámi ealahusráđđin".
Vuosttaš cealkka sirdojuvvo dasto 4. §:ii maŋimuš cealkkan.

§ 8: Vuosttaš cealkaga sadjái biddjo čuovvovaš:
Njuolggadusat biddjojit fápmui dan rájes go Sámediggepresideanta mearrida.

IV Jienasteapmi

Ingrid Wernberg:a evttohus mearriduvvui ovttajienalaččat.

Váldolávdegotti árvalus oktan Ingrid Wernberg:a rievdadusevttohusain mearriduvvui ovttajienalaččat.

V Loahpalaš mearrádus

SÁMI NUORAIÐ OAHPPOSTIPEANÐÐA NJUOLGGADUSAT

Mearriduvvon Sámedikkis geassemánu 9. b. 1993.

§ 1 Ulbmil

Spieandaortnega áigumuš lea movttiidahttit sámi nuoraid joatkkaskuvllas válljet oahpahusa sámegielas dahje sámegillii.

§ 2 Stipeandda eavttut

Sámi nuorat Norgga joatkkaskuvllain geat lassin devdet čuovvovaš eavttuid ožžot stipeandda:

1. Ohcci ferte leat vuoigadis oažžut loana Statens lånekasse for ungdom nammasaš ásaahas.
2. Ohcci ferte sáhttit duođastit ahte lea ollesáiggi oahppi Norgga joatkkaskuvllas, ja ahte sus lea sámegiella fágasuorggis.

§ 3 Doarjaga sturrodát

Lassin Statens lånekasse for utdanning nammasaš ásaahas dábálaš stipeandadoarjagii ja/dahje eará doarjagii, addo erenoamáš stipeanda. Buohkat geat devdet § 2 eavttuid ožžot seamma ollu stipeandda, ja dárbu ii iskkaduvvo mange láhkái. Juohke ohccii biddjo bajimus doarjjarádjá mii lea 10.000 kr. oahpahusjahkái.

Doarjja mákso ohcciide guovtte gearde jahkái.

§ 4 Hálddašeapmi

Sámi ealáhusráđđi galgá doaimmahit almmuheami ja stipeandadoarjaga juogadeami sámi nuoraide.

Sámi ealáhusráđđi galgá fuolahit ahte ruđat geavahuvvojit njuolggadusaid mielde.

Sámi ealáhusráđđi galgá maiddái ráhkadit jahkásaččat dieđáhusa Sámediggái ruđaid hálddašeami birra.

Sámediggi sáhhtá njuolggadusaid dárkimii ja čađaheapmái addit dárkilat njuolggadusaid.

§ 5 Váidaleapmi

Sámediggeráđđi lea váidalusásahus.

§ 6 Bearráigeahčču

Sámediggi galgá geahččat bearrái ahte ruđat hálddašuvvojit mearriduvvon njuolggadusaid mielde.

§ 7 Njuolggadusaid rievdadeapmi

Sámediggi sáhhtá máiddái rievdadit njuolggadusaid. Galgá dieđihuvvot Gieldda- ja bargodepartementii njuolggadusaid rievdadeami birra.

§ 8 Fápmuibidjan

Njuolggadusat biddjuit fápmui dan rájes go Sámediggepresideanta nu mearrida. Seamma áiggi rájes ii leat šat fámus ásahus erenoamáš oahppo-stipeanda birra Sis-Finnmárkku sámi nuoraide maid Kultur- ja dieđadepartemeanta lea mearridan suoidnemánu 3. beaivvi 1989.

ÁŠŠI 17/93 SÁMI GIRJELÁGÁDUSAID DOAIBMADOARJAGA NJUOLGGADUSAT

I Áššebáhpirat

Nu go áššečilgehusas áššis R 47/93, čuo. 1.

II Árvalus

Ealáhusáššiid váldolávdegoddi áššejodiheaddji Magnhild Mathisen bokte ovddidii lávdegotti árvalusa Sámediggái.

III Ovddiduvvon evttohusat

Eilif O. Larsen ovddidii čuovvovaš evttohusa:

§ 1. Ulbmil.

Sámi girjelágádusaid doarjjaortnega ulbmil lea sihkarastit ahte sámi girjjálašvuohta ja musihkka ráhkaduvvo jeavddalaččat, ja sihkarastit beaktilis márkanfievrrideami ja distribušuvnna.

§ 2. Doarjaga eavttut

Doaibmadoarjja addo sámi girjelágádusaid ohcamiid vuodul. Sámi girjelágádussan oaivvilduvvo lágádus mii lea registrejuvvon Norggas, ja man váldodoaibma lea almmustahttit sámegiel girjiid ja sámi musihka.

Doaibmadoarjja addo oppalaš doaimma vuodul, ja biddjo erenoamáš deaddu lágádusa ollislaš sámi girje- ja musihkkaprodukšuvdnii sihke vuovdima ja logu hárrái.

John Nordfjell ovddidii čuovvovaš evttohusa:

Rievdadus 2. §-ii:

Vuosttaš oasis 2. linjáš sihkkovuvvo "váldo-".

Ođđa nubbi oassi:

Doaibmadoarjja sáhtta maid addot eará lágádusaide mat almmustahttet sámegiel girjiid.

Lávdegotti 2. oassi gártá 3. oassin:

Ingrid Wernberg ovddidii čuovvovaš evttohusa:

§ 6: "Sámediggi" rievdaduvvo "Sámi ealáhusráđđin" 1. cealkagis. 1. cealkka sirdovuvvo dasto maŋimus cealkkan 3. §-ii.
"maiddái" sihkkovuvvo 2. cealkagis.

§ 7 galgá leat ná:

"Njuolggadusat biddjojit fápmui dan rájes go Sámediggepresideanta nu mearrida.

Eilif O. Larsen gesii evttohusas ruovttoluotta.

IV Jienasteapmi

John Nordfjell:a evttohus hilgojuvvui 31 jienain 5 jiena vuostá.

Ingrid Wernberg:a evttohus mearriduvvui ovttajienalaččat.

Váldolávdegotti árvalus oktan Ingrid Wernberg:a rievdadusevttohusain mearriduvvui ovttajienalaččat.

V Loahpalaš mearrádus

SÁMI GIRJELÁGÁDUSAID DOAIBMADOARJAGA NJUOLGGADUSAT

Mearriduvvon Sámedikkis geassemánu 9. b. 1993.

§ 1 Ulbmil

Sámi girjelágádusa doarjjaortnega ulbmil lea sihkkarastit sámi girjjálašvuodas jeavddalaš

produkšuvnna, ja sihkarastit beaktilis márkanfievrrideami ja distribušuvnna.

§ 2 Doarjaga eavttut

Doaibmadoarjjajuogaduvvo sámi girjelágádusaid ohcamiid vuodul. Sámi girjelágádussan oaivvliduvvo lágádus mii lea registrejuvvon Norggas, ja man váldodoaibma lea almmustahttit sámegiel girjjiid.

Doaibmadoarjja addo dábálaš jodiheami vuodul, ja erenoamáš deaddu biddjo lágádusa ollislaš sámegiel girjeráhkadeapmái vuovdima ja logi dáfus.

§ 3 Hálddašeapmi

Sámi ealáhusráđđi galgá doaimmahit almmuheami, ohcamiid meannudeami ja doaibma-
doarjaga juolludeami sámi girjelágádusaide.

Sámi ealáhusráđđi ráhkada jahkásaččat dieđáhusa Sámediggái ruđaid hálddašeami birra. Sámi ealáhusráđđi sáhtá njuolggadusaid dárkimii ja čađaheapmái addit dárkilat njuolggadusaid.

§ 4 Váidaleapmi

Sámediggeráđđi lea váidalusásahus.

§ 5 Bearráigeahčču

Sámediggi geahččá bearrái ahte ruđat hálddašuvvojit njuolggadusaid mielde.

§ 6 Njuolggadusaid rievdadeapmi

Sámediggi sáhtá rievdadit njuolggadusaid.

§ 7 Fápmuibidjan

Njuolggadusat biddjojit fápmui dan rájes go Sámediggepresideanta nu mearrida.

ÁŠŠI 18/93 SÁMI KULTURRÁĐI NJUOLGGADUSAT

I Áššebáhpirat

Nu go áššečilgehusas áššis R 50/93, čuokkis 1.

II Árvalus

Kulturáššiid váldolávdegoddi áššejodiheaddji Svein Henning Bårdsen bokte ovddidii lávdegotti árvalusa Sámediggái.

Ingrid Wernberg ovddidii lávdegotti unnitlogu árvalusa.

III Ovddiduvvon evttohusat

Árras Aage Pedersen ovddidii čuovvovaš evttohusa:

§ 6 galgá leat ná:

Njuolggadusat biddjojit fápmui dan rájes go Sámediggepresideanta nu mearrida.

IV Jienasteapmi

Váldolávdegotti unnitlogu árvalus earret § 7 mearriduvvui 23 jienain 13 jiena vuostá mat dorjo lávdegotti eanetlogu árvalusa.

Aage Pedersen:a evttohus mearriduvvui ovttajienalaččat.

Váldolávdegotti unnitlogu árvalus oktan Aage Pedersen:a evttohusain mearriduvvui ovttajienalaččat.

V Loahpalaš mearrádus

SÁMI KULTURRÁĐI DOARJJA-JUOGADEAMI NJUOLGGADUSAT

Mearriduvvon Sámedikkis geassemánu 9. b. 1993.

§ 1 Ulbmil

Doarjjajuogadeami ulbnil lea ovddidit sámi kultuvrra ovdáneami.

§ 2 Hálddašeapmi

Sámi kulturráđdi galgá doaimmahit juogadit daid ruđaid mat áiggis áigái leat addon Sámi kulturráđi hálddašeapmái.

Sámi kulturráđdi sáhtá erenoamáš áššiin fápmudit iežas hálddahusa mearridit doarjjajuogadeami.

§ 3 Sámediggi

Sámediggi geahččá bearrái ahte ruđat hálddašuvvojit mearriduvvon njuolggadusaid mielde.

Sámi kulturráđdi ráhkada jahkásaččat diedáhusa Sámediggái ruđaid hálddašeami birra.

§ 4 Áššemeannudeapmi - váidalusásahus

Sámi kulturráđđi sáhtá mearridit dárkilat njuolggadusaid ja bidjat eavttuid doarjja-juogadeapmái.

Sámi kulturráđi mearrádusaid sáhtá váidalit Sámediggeráđđái.

§ 5 Njuolggadusaid rievdadeapmi

Sámediggi sáhtá njuolggadusaid dárkimii ja čadaheapmái addit dárkilat njuolggadusaid. Sámediggi sáhtá maiddái rievdadit njuolggadusaid.

§ 6 Fápmuibidjan

Njuolggadusat biddjojit fápmui go Sámediggepresideanta nu mearrida

ÁŠŠI 19/93 SÁMI DUOJI DOARJJA-NJUOLGGADUSAT

I Áššebáhpirat

Nu go áššečilgehusas áššis R 48/93, čuo. 1.

II Árvalus

Ealáhusáššiid váldolávdegoddi áššejođiheaddji Eilif O.Larsen bokte ovddidii lávdegotti árvalusa Sámediggái.

III Ovddiduvvon árvalusat

Árras Aage Pedersen ovddidii čuovvovaš evttohusa:

§ 6: "Sámedikki" sadjái 1. cealkagis galgá biddjot "Sámi ealáhusráđđi". Vuosttaš cealkka galgá dasto sirdot 4. §-ii mañimuš cealkkan.

§ 8 galgá leat ná:

Njuolggadusat biddjojit fápmui dan rájes go Sámediggepresideanta nu mearrida.

Árras John Nordfjell ovddidii čuovvovaš evttohusa:

§ 2, čuo. d: Sátne "Duodjeorganisašuvnnat" sihkkovuvvo.

čuokkis d lea dalle ná:

Sáhtá addot doarjja ovttaskas proševttaide mat gusket gálvvuid ovdánahttimii, duddjomii ja márkanfievrriideapmái.

IV Jienasteapmi

John Nordfjell:a evttohus hilgojuvvui 30 jienain 6 jiena vuostá.

Aage Pedersen:a evttohus mearriduvvui ovttajienalaččat.

Váldolávdegotti árvalus oktan Aage Pedersen:a evttohusain mearriduvvui ovttajienalaččat.

V Loahpalaš mearrádus

SÁMI DUOJI DOARJJANJUOLGGADUSAT

Mearriduvvon Sámedikkis geassemánu 9. b. 1993.

§ 1 Ulbmil

Doarjaga ulbmil lea seailudit, ovdánahttit ja ovddidit duoji ealáhussan ja kultuvrralaš dovdomearkan.

§ 2 Doarjjavuoigadasat

a) Sámi duoji váldoorganisašuvnnat

Sámi duoji váldoorganisašuvnnat mat barget riikaviidosaš dásis sáhttet oažžut doarjaga. Doarjja sáhtta addot konsuleantabálvalusaide ja organisašuvnnaid jodiheapmái.

Organisašuvnnat sáhttet oažžut doarjaga ovttaskas proševttaide.

b) Báikkálaš duodjeguovddážit

Báikkálaš duodjeguovddážit sáhttet oažžut doarjaga máksit oaivadan- ja bálvalusgoluid mat leat duojáriid várás.

Sáhtta maiddái addot doarjja ásahtit ja jodihit álgoávnnasrádjosa duoji várás.

c) Oaivadusbájit

Sáhtta addot doarjja ásahtit ja jodihit oaivadusbáji duodjái, jos ulbmil lea gálvvuid ovdánahttin ja/dahje kvalitehtagálvvuid duddjon.

d) Eará doaimmat

Duodjeorganisašuvnnat sáhttet oažžut doarjaga ovttaskas proševttaide mat gusket gálvvuid ovdánahttimii, duddjomii ja márkanastimii.

§ 3 Gáibádusat doarjaga vuostáiváldiide

Doarjjaohcamis galgá doaimma oppalaš govva ollásit čilgejuvot.

Doarjaga vuostáiváldit leat geatnegasat fievrredit rehketdoalu ruđaid geavaheamis. Jos doarjja lea vihttalogi duhát dahje eanet, galgá registrerejuvvon dahje stáhta dohkkehuvvon dárkkisteaddji dárkkistit rehketdoalu.

Sámi ealáhusráđđi sáhtá muđui mearridit eavttuid iešduđetge juolludemiide.

§ 4 Hálddašeapmi

Sámi ealáhusráđđi galgá doaimmahit sámi duoji doarjja-juogadeami.

Sámi ealáhusráđđi ráhkada jahkásaččat diedáhusa Sámediggái ruđaid hálddašeami birra.

Sámi ealáhusráđđi sáhtá njuolggadusaid dárkimii ja čađaheapmái addit dárkilat njuolggadusaid.

§ 5 Váidaleapmi

Sámediggeráđđi lea váidalusásahus.

§ 6 Bearráigeahčču

Sámediggi geahččá bearrái ahte ruđat hálddašuvvojit mearriduvvon njuolggadusaid mielde.

§ 7 Njuolggadusaid rievdadeapmi

Sámediggi sáhtá maiddái rievdadit njuolggadusaid. Gálgá diedihuvvot Gieldda- ja bargodepartementii rievdadusaid birra.

§ 8 Fápmuibidjan

Njuolggadusat biddjojít fápmui dan rájes go Sámediggepresideanta nu mearrida.

ÁŠŠI 20/93 SÁMI MÁNÁID BAJÁSŠADDANEAVTTUID NJUOLGGADUSAT

I Áššebáhpirat

Nu go áššečilgehusas áššis R 49/93, čuo. 1.

II Árvalus

Kulturáššiid váldolávdegoddi Oddvin Storelv bokte ovddidii lávdegotti árvalusa Sámediggái.

III Ovddiduvvon evttohusat

Árras Aage Pedersen ovddidii čuovvovaš evttohusa:

§ 6: "Sámedikki" sadjái 1. cealkagis biddjo "Sámi kulturráđđi".
Vuosttaš cealkka sirdojuvvo dasto 3. §-ii maŋimuš cealkkan.

§ 7 galgá leat ná:
Njuolggadusat biddjojit fápmui dan rájes go Sámediggepresideanta nu mearrida.

IV Jienasteapmi

Aage Pedersen:a evttohus mearriduvvui ovttajienalaččat.

Váldolávdegotti árvalus oktan Aage Pedersen:a evttohusain mearriduvvui ovttajienalaččat.

V Loahpalaš mearrádus

SÁMI MÁNÁID BAJÁŠŠADDANEAVTTUID DOARJJA-JUOGADEAMI NJUOLGGADUSAT

Mearriduvvon Sámedikkis geassemánu 9. b. 1993.

§ 1 Ulbmil

Doarjaga ulbmil lea veahkehit ovddidit sámi mánáid bajásšaddaneavttuid doaimmaiguin mat nannejit ja seailudit sámi giela ja kultuvrra.

§ 2 Doarjaga eavttut

Doarjja juogaduvvo ohcama vuodul. Ohcamis galget leat dárkilis dieđut doaimma birra, ja bušeahttá maid galgá čuovvut ohcama.

Maŋŋá go doaibma lea loahpahuuvon gáibiduvvo dieđáhus ja árvoštallan, ja geavahuuvon doarjagis dárkkistuvvon rehketoallu.

Sámi kulturráđđi sáhtá luvvet dáin gáibádusain jos sámi mánát leat ohccit.

Sámediggi sáhtá addojuvvon doarjaga gohččut ruovttoluotta jos doarjja ii geavahuvo juolludeami ulbmila mielde.

§ 3 Hálddašeapmi

Sámi kulturráđđi galgá doaimmahit sámi mánáid bajásšaddaneavttuid doarjaga almmuheami ja juolludeami.

Sámi kulturráđđi ráhkada jahkásaččat dieđáhusa Sámediggái ruđaid hálddašeami birra.

Sámi kulturráđđi sáhtá njuolggadusaid dárkimii ja čadaheapmái addit dárkilat njuolggadusaid.

§ 4 Váidaleapmi

Sámediggeráđđi lea váidalusásahus.

§ 5 Bearráigeahčču

Sámediggi geahččá bearrái ahte ruđat hálddašuvvojit njuolggadusaid mielde.

§ 6 Njuolggadusaid rievdadeapmi

Sámediggi sáhtá maddái rievdadit njuolggadusaid. Galgá dieđihuvvot Gieldda- ja bargodepartementii rievdadusaid birra.

§ 7 Fápmuibidjan

Njuolggadusat biddjojit fápmui dan rájes go Sámediggepresideanta nu mearrida.

ÁŠŠI 21/93 SÁMI ORGANISAŠUVNNAID DOARJJA-NJUOLGGADUSAT

I Áššebáhpirat

Nu go áššečilgehusas áššis R 51/93.

II Árvalus

Organisašuvdnaáššiid váldolávdegoddi áššejođiheaddji Máret Guhttor bokte ovddidii lávdegotti árvalusa Sámediggái.

Árras Josef Vedhugnes ovddidii lávdegotti unnitlogu árvalusa daiguin rievdadusaiguin mat bohtet ovdan su evttohusas.

III Ovddiduvvon evttohusat

Árras Josef Vedhugnes ovddidii čuovvovaš evttohusa:

1. SÁTNI "RIIKAVIIDOSAŠ" SIHKKOJUVVO ČUOVVOVAŠ PARAGRÁFAIN:

Sátne "riikaviidosáš" sihkkojuvvo 1. paragrafas, ULBMIL.

Sátne "riikaviidosáš" sihkkojuvvo guovtte sajis 2. paragrafas, DOARJJAVUOIGADASAT.

Sátne "riikaviidosáš" sihkkojuvvo guovtte sajis 4. paragrafas 4. čuoggás, EARÁ DOARJAGAT.

2. MIELLAHTTULOGU RIEVDADEAMIT 2. PARAGRÁFAS.

Miellahttulohku 2. paragrafas rievdaduvvo viđa čuođis (500) golmma čuohtái (300).

3. 2. PARAGRÁFA, DOARJJAVUOIGADASAT, RIEVDADUVVO RIEVDADUS- JA LASSIEVTTOHUSAIN NÁ:

Doarjjavuoigadasat leat sámepolitihkálaš organisašuvnnat, dás maiddái sámepolitihkálaš joavkkut mat leat čadnon registrerejuvvon norgalaš politihkálaš bellodagaide, ja main leat unnimusat golbma čuođi (300) máksán miellahttu, ja báikkálaš searvvit unnimusat golmma (3) fylkkas.

Báikkálaš searvvis fertejit leat unnimusat guoktelogi (20) miellahttu jos galgá beassat mielde dán rehkegii. Sáhttet registrerejuvvot oktiibuot golbma (3) báikkálaš searvvi juohke gielddas, jos okta dain lea nuoraidsearvi. Eará sámi organisašuvnnat sáhttet oažžut doarjaga (gč. § 4 nr. 4).

Áirras Mathis Mathisen Sara ovddidii čuovvovaš evttohusa:

§ 2: Doarjjavuoigadasat:

Doarjjavuoigadasat leat sámepolitihkálaš organisašuvnnat main leat unnimusat 200 čuođi máksán miellahttu, ja báikkálaš searvvit unnimusat 3 fylkkas. Sáhttet registrerejuvvot oktiibuot 3 báikkálaš searvvi juohke gielddas, jos okta dain lea nuoraidsearvi.

Áirras Aage Pedersen ovddidii čuovvovaš evttohusa:

§ 9 galgá leat ná:

Njuolggadusat biddjojit fápmui dan rájes go Sámediggepresideanta nu mearrida.

IV Jienasteapmi

Váldolávdegotti árvalus § 2 biddjui jienasteapmái ja mearriduvvui 22 jienain 15 jiena vuostá. Nu hilgojuvvui Josef Vedhugnes:a evttohus čuo. 2, ja Mathis M. Sara evttohus.

Josef Vedhugnes:a evttohus čuo. 1, § 1. cealkka, ja 2. § 2. cealkka, hilgojuvvui 10 jiena vuostá.

Josef Vedhugnes:a evttohus čuo. 1, § 4 čuo. 4, 1. oasi goalmát cealkka, hilgojuvvui 10 jiena vuostá.

Josef Vedhugnes:a evttohus čuo. 1, § 4 čuo. 4, 2. oasi goalmát cealkka mearriduvvui ovttajienalaččat.

Aage Pedersen:a evttohus mearriduvvui ovttajienalaččat.

Váldolávdegotti árvalus oktan Josef Vedhugnes:a ja Aage Pedersen:a evttohusaiguin mearriduvvui ovttajienalaččat.

V Loahpalaš mearrádus

SÁMI ORGANISAŠUVNNAID DOARJJA-NJUOLGGADUSAT

Mearriduvvon Sámedikkis geassemánu 9. b. 1993.

§ 1. Ulbmil

Doarjaga ulbmil lea nannet sámepolitihkálaš doaimma riikkaviidosaš sámi organisašuvnnaid bokte maid ulbmil lea ovddidit sámi identitehta, giela, kultuvrra ja servodateallima.

§ 2. Doarjjavuogadasat

Doarjjavuogadasat leat riikkaviidosaš sámepolitihkálaš organisašuvnnaid, main leat unnimusat vihttačuodi (500) máksán lahtu, ja unnimusat golmma (3) fylkkas báikkálaš searvvit, ja báikkálaš searvvis galget leat unnimusat guoktelogi (20) lahtu jos galget joksat dán doarjaga. Sáhtá registrerehit oktiibuot golbma (3) báikkálaš searvvi juohke gielddas jos okta dain lea nuoraid searvi.

Eará riikkaviidosaš sámi organisašuvnnaide sáhtá addit doarjaga. (Gč. 4. §, nr. 4)

§ 3. Gáibádusat doarjaga vuostáiváldiide

Go ohcá doarjaga galgá addit ollislaš čilgehusa organisašuvnna doaimma birra.

Doarjaga vuostáiváldiin lea geatnegasvuohtha fievrridit rehketoalu ruđaid geavaheamis. Jos doarjja lea vihttalogi duhát (50 000) ruvnnu dahje eambo, galgá rehketoalu dárkkisit registrerijuvvon dahje stáhtafápmuduvvon revisora.

Organisašuvnnaid galgá leat duohta miellahttomáksu, dat mearkkaša ahte miellahttumávssu sisaboahu ii galgga leat eahpegorálaš vuollin.

Muđui sáhtá Sámediggeráđdi mearridit eavttuid ovttaskas juogademiide.

§ 4. Doarjjavuogit

1. Vuodđodoarjja

Guoktelogivihhta proseantta (25%) juolludeamis addojuvvo vuodđodoarjjan. Vuodđodoarjja juogaduvvo seammasturrosaš oassin riikkaviidosaš organisašuvnnaide.

2. Aktivitehtadoarjja

Njealljelogi proseantta (40%) juolludeamis addojuvvo aktivitehtadoarjjan riikkaviidosaš organisašuvnnaide. Aktivitehtadoarjja juogaduvvo gorálaččat ovddit jagi loahpa miellahttologu mielde. Miellahttologu rehkenastima oktavuodas sáhtá geahpedit daid servviid ovddas mat oktasaččat gullet riikkaviidosaš organisašuvnnaide ja main ii leat dat ulbmil mii lea namuhuvvon 1. §:s.

3. Doarjja davviriikkálaš ovttasbargui

Gitta vihttanuppelohkái proseantta rádjái (15%) juolludeamis sáhtta addit davviriikkalaš ovttasbargui. Dasa gullet riikkaviidosas organisašuvnnaide ovttastumit nášuvnnalaš juhkosiiguin Norggas, Ruotas, Suomas ja vejolaččat Ruoššas.

4. Eará doarjja

Loahppaoassi juolludeamis, guoktelogi proseantta (20%) dahje eambo juogaduvvo árvvoštallama vuođul riikkaviidosas organisašuvnnaide. Doarjaga sturrodat rehkenasto báikkálaš servviid logu, aktivitehta ja iežas ruhtadanoasi vuođul.

Eará sámi organisašuvnnaide sáhtta maiddái addit doarjaga.

§ 5. Hálddašeapmi

Sámediggeráđđi galgá juogadit doarjaga sámeapolitihkálaš organisašuvnnaide.

Sámediggái ráhkaduvvo jahkásaš raporta ruđaid hálddašeami birra.

§ 6. Váidaleapmi

Váidalanásahussan lea sierra váidaluslávdegoddi maid Sámediggi lea nammadan.

§ 7. Bearráigeahčču

Sámediggi bearráigeahčá ahte ruđat hálddašuvvojit njuolggadusaid mielde.

§ 8. Njuolggadusaid rievdadeapmi

Sámediggi sáhtta njuolggadusaid dárkimii ja čađaheapmái addit dárkilat njuolggadusaid. Sámediggi sáhtta maiddái rievdadit njuolggadusaid. Gielda- ja bargodepartementii galgá dieđihit rievdadusaid birra.

§ 9. Fápmuibidjan

Njuolggadusat biddjojit fápmui dan rájes go Sámediggepresideanta nu mearrida.

ÁŠŠI 22/93 ÁRVALUS SÁMEDIKKI ČIELGGADANJOAVKKUS MÁTTASÁMEGIELA HÁRRÁI

I Áššebáhpirat

Nu go áššečilgehusas áššis R 62/93, čuo. 1.

II Árvalus

Kulturáššiid váldolávdegoddi áššejodiheaddji Ingrid Wernberg bokte ovddidii lávdegotti árvalusa Sámediggái.

III Jienasteapmi

Váldolávdegotti árvalus mearriduvvui ovttajienalaččat.

IV Loahpalaš mearrádus

Sámedikki čielggadusjoavku mátta-sámegiela hárrái ovdanbuvttii iežas čielggadusa 1992 juovlamánus, doaibmaevttohussan sierralágan sektuvrraide sámegiela geavaheami lasiheami várás mátta-sámegiela suopmanguovllus. Dát árvalus berre leat dehálaš áššebábir go viidáseabbot bargojuvvo nannet mátta-sámegiela geavaheami.

Čielggadusjoavkku árvalus addá buori gova sámegiela dilis, ja Sámedikkis lea dušše okta mearkkašupmi árvalussii:

29. siidu, Sámeláhka:

Dát mearrádus 3. kapihttalis, 3-8. paragrafas guoská goittotge dušše ráddjejuvvon eanandiedálaš guvlui masa gullet Kárášjoga, Guovdageainnu, Unjárgga, Porsáŋggu, Deanu ja Gáivuona gielddat.

Láhka ii leat goittotge áddejuvvon riehta. Od.prp. nr. 60 (1989-90), 3-8. §:a mearkkašumiin, Vuoigatvuohta oažžut oahpu sámegielas, čuožžu ea.ea. ahte:

Mearrádus guoská sidjiide geat agi, orrunsaji j.d. geažil eai gula eará njuolggadusaid vuollái mat geavahas addet vuoigatvuođa oažžut oahpu sámegielas. Vuoigatvuohta dán paragrafa mielde guoská buohkaide, sihke sápmelaččaide ja daidda geat eai leat sápmelaččat.

Ovttaskas paragáfain lea dárkilaston sierra jos njuolggadusat gusket dušše sámegiela hálddašanguvlui.

Oppalaš mearkkašumit:

Vuolggasadjin evttohusaide maid čielggadusjoavku evttoha lea joavkku ulbmilprioriteren 11.2. kapihttalis. Bajitdási mihttomearri lea biddjon ná:

Mátta-sámegiella ja kultuvra galget suodjaluvvot ja oažžut vejolašvuođa viidáseabbo ovddiduvvot.

Dát mihttomearri dávista Sámelága ulbmilii, lágidit dilálašvuođaid nu ahte sámi álbmot Norggas sáhtta sihkkarastit ja ovddidit iežas giela, kultuvrra ja servodateallima.

Bajitdási mihttomeari vuolde lea čielggadusjoavku prioriteren njeallje oassemihttomeari;

1. *Mátta-sámegiela galgá sáhttit geavahit aktiivvalaččat sihke njálmmálaččat ja čálalaččat.*
2. *Mátta-sámegielas galgá leat stáhtus.*

3. *Nannet mátta-sámegielat mánáid identitehta*
4. *Nannet sámiid searvevuodá dovddu*

Mihttomeriid juksan dán suorggis gáibida ulbmildidolaš barggu, ja ahte dárbbášlaš doaimba-prioriteremat dahkkojuvvojit. Jos mátta-sámegiella galgá ealáskuhttot ja das galgá leat vejolašvuotta eallit de mearkkaša dát ahte sajiid gos sámegiella geavahuvvo lunddolaččat ferte nannet, ja dákkár sajiid ferte háhkat lasi. Sámegiella geavaheami galgá nuppiin sániin daddjon nannet maiddái oahpahusásahusaid nugo skuvlla ja mánáidgárddi olggobealde.

Mihttomearri aktiivvalaš mátta-sámegiella geavaheami hárrái gáibida lassin ahte mánát ožžot oahpu sámegielas, nu ahte vanhengeardige lea aktiivvalaččat giellageavaheaddjin. Mánát galget beassat geavahit giela eará sájiinge go dušše mánáidgárddis ja skuvllas - ja ruoktu lea lunddolaš sadi doaimmaide ja giellaovdáneapmái. Jos ii ángiruššo dan ala maiddái ahte vanhenuolvgage oahpá giela de bohtosat eai šatta nugo vurdojuvvojit, danin go dušše boarrásat ja mánát/nuorat máhttet sámegiella iešguđet dásis.

Jos mátta-sámegiella galgá oazžut bajit stáhtusa de ferte ángiruššat dan ala ahte giella eambo gullo ja oidno. Sámegiella galgá sáhttit geavahit almmolaččat, omd. girkolaš doaimmahusaid oktavuodas. Jos mátta-sámegielas livčče bajit stáhtus de movttiidahtašii dát iešalddis oahppat giela.

Go máná identitehta galgá nannet de ferte leat lagaš ovttasbargu máná ruovttu ja mánáidgárddi/skuvlla gaska. Nana identitehta- ja searvevuodadovdu lea oassi dain eavttuin ahte mánát ja nuorat movttiidit oahppat, ja de váldit atnui giela mas lea heajos stáhtus ja mii uhccán geavahuvvo.

Jos galget leat vejolašvuodát lihkestuvvat fas geavahišgoahtit mátta-sámegiella ja ealáskuhttit dan de lea dárbu ráhkadit guhkkit áiggi plánaid. Doaimmaid plánedettiin lea dehálaš atnit muittus olmmošlaš fáktuvrraid. Go váilot ollu olmmošlaš návccat de lea dárbu prioriteret doaimmaid mat addet buoremus ja eanemus bissovaš bohtosiid, dát mearkkaša ahte geavahit návccaid buoremusat ávkin. Máhtolašvuodá huksema, ja mátta-sámegiella oahpaheami lea eandalii dárbu prioriteret hirbmat bajás.

Čoahkkáigeassu:

Sámediggi doarju čielggadusjoavkku ovdanbuktojuvvon doaimba-evttohusa. Ovddidan-prošeakta mii evttohusas lea, livčče bures heivvolaš gaskaoapmi ealáskuhttit mátta-sámegiella geavaheami. Go prošeavtta hámis bargá de sáhtta álkibut oazžut mielde ja aktiviseret sierralágan oasálaččaid dán barggus.

Sámediggi atná lunddolažžan ahte prošeavtta čuovvolanovddasvástádus biddjo Sámi giellaráddái. Sámi giellarádi ovttasbargoguoimmit barggu čađaheamis sáhttet leat Høyskolen i Levanger, Sámi oahpahráddi, Sámi Allaskuvla ja Davviriikkaid Sámi Instituhta.

Prošeavtta evttohuvvon bušeahhtaramma ferte Sámi giellaráddi árvoštallat.

Sámediggi ja Sámi giellaráddi geahččalit ohcat ruđaid prošeaktii sierralágan fágadepartemeantaid bokte. Lassin ferte bargat dan ala ahte Sámi giellarádi bušehttii biddjojuvvojit ruđat prošeavttaide maiguin nannet sámegiella olggobealde Sámelága hálddašanguovllu.

ÁŠŠI 23/93 NORLÁNDDA JA TROMSSA MEAHCCEKOMMIŠUVDNA

I Áššebáhpirat

Nu go áššečilgehusas áššis R 42/93, čuo. 1.

II Árvalus

Ealáhusáššiid váldolávdegoddi áššejođiheadji Ing-Lill Pavall bokte ovddidii lávdegotti árvalusa Sámediggi.

III Ovddiduvvon evttohusat

Áirras Mary Mikalsen Trollvik ovddidii čuovvovaš evttohusa:

Lassi 3. siidui, nubbin mañimuš oassái:

Jebens ja Kalstad mielde guoská dat Divttasvuonfealttas olles nággovuloš guvlui. Dan leat muhtun priváhta oasálaččat justa čuoččuhan proseassačállošis 28.05.93 meahccekomišuvdnii. Gáivuotna/Olmmaivággi gullet seamma kategoriijai go Divttasvuonfealtage. Seamma váttisvuodat leat doppege (gč. notáhta 30.09.92 Gieladepartementii, siiddut 10 ja 14).

Nubbi eará momeanta lea ahte stáhta eaktuda priváhta oasálaččaid geavahit Norges Bondelag:a advokáhta. Lea erenoamáš eahpidahtti go stáhta manná ovttá organisašuvdnii gos riektiáddejuvpmi ii soaba dan riekteáddejuvpmái mii dáin nággofealldain lea, ja dáhttu sin gávdnat seamma advokáhta buot oasálaččaide.

Dát dagaha ahte priváhtat eai beasa váikkuhit advokáhta válljemii. Dán geavahusa atná Sámediggi hirbmat váralažžan, ja čujuha ahte boanddaidsearvvi ja sámiid beroštumiid eai dárbbas leat seammaláganat buot sajiin.

III Jienasteapmi

Mary Mikalsen Trollvik:a evttohus mearriduvvui ovttajienalaččat.

Váldolávdegotti.árvalus oktan Mary Mikalsen Trollvik:a evttohusain mearriduvvui ovttajienalaččat.

IV Loahpalaš mearrádus

Sámediggi diehtá ahte Norlándda ja Tromssa meahccekomišuvdna galgá meannudit mánga fealdda 1993-95:s, mas stáhta Eanandoallodepartemeantta bokte háliida oazžut mearriduvvot sihkkaris rájaid stáhtaeatnamiid ja priváhta eatnamiid gaskii.

Guovllut maid meahccekomišuvdna meannuda gullet árbevirolaš sámi ássanguovlluide. Danin áigu Sámediggi fuomášuhttit vuostálasvuodaid mat sáhttet boahtit sámi beroštumiid ja stáhta gaskii ja eará priváhta beroštumiid gaskii. Stáhta sadji "eanaeaiggádin" lea nággovuloš, ja adnojuvvo "vearálaš" vuoigatvuohtan eahpečielga riektidili geažil sámi guovlluin.

Dat boahhtá čielgasit ovdan Divttasvuonfealтта komišuvnna stevdnemis gos čuožžu ahte: "Stáhta eatnamis nággofealтта siste ii leat geavahanvuoigatvuohta almennetrievtti, vuoigatvuođa dahje guhkkit áiggi geavaheami vuodul". (Gč. komišuvnna stevdnema, 05.11.92). Sámediggi áigu dás čujuhit ahte priváhta bealit juo Norlándda ja Tromssa stáhtaoamastusa lávdegotti mearkkašumiid oktavuodas, (gč. NAC 1980:41 s. 38) čuočču hedje čuovvovaččat:

"Divttasvuonfealтта lea erenoamáš, sierranaš fealтта gos orrot sámit. Go dáluid eatnamiid viidodaga galgá árvvoštallat, ferte vuodđun atnit joavkku mii lea ásaiduvvan dán guvlui. Ferte vuhtiiváldit ahte sámiin leat eará riektiáddejumi, eará vuogit geavahit ja eará oaidnu eaiggátvuodadillái rájiid ektui go árbevirolaš dáčča boanddas."

Sámediggi čujuha ahte dan rájes leat prinsihpalaš bealit sámi álbmoga oktavuodas rievdaduvvon. Odđa vuodđu sámiid oktavuodas váldá vuolggasaji das ahte sámit leat sierra álbmot, eamiálbmot ja lea sierra etnálaš veahádat Norgga servodagas. Daid regulerejit sisláhkalaš ja álbmotláhkalaš gaskaoamit. Deháleamos gaskaoamit leat:

- Vuodđolága § 110 a. sámi vuoigatvuođaid birra
- Sámeláhka, geassemánu 12. b. 1987 mii maŋŋá lea rievdaduvvon
- Kulturgáhttenmearrádus ON:aid konvenšuvnna 27. artihkkalis siviila ja politihkálaš vuoigatvuođaid birra, 1966:s
- ILO-konvenšuvdna nr. 169 eamiálbmogat ja čearddalaš álbmogat iešmearrideaddji riikkain
- 1751 Lappekedisilla

Buot dát gaskaoamit ovttas leat addán áibbas odđa rámmaeavttuid sámi áššiid bargui, sihke politihkálaččat, láhkalaččat ja moralalaččat. Dát mearriduvvon ja dohkkehuvvon mearrádusat bidjet čielga geatnegasvuođaid Norgga stáhtii sámiid guovdu. Mearrádusat addet čielga njuolggadusaid stáhtaeseválddiid sámedipolitiikkii.

Dehálaš áššebábir dán oktavuodas mii lea boahhtán maŋŋá go meahccekomišuvdna ásahuvvui, lea ILO-konvenšuvdna nr. 169 eamiálbmogiid ja čearddalaš álbmogiid hárrái iešmearrideaddji riikkain, maid Stuorradiggi dohkkehii miessemánu 18. b. 1990. Sámediggi gávnnaha dán áššis ea.ea. fuomášuhttit 8. artihkkala nr. 1 ja 14. artihkkala nr. 3 gos čuožžu (gč. Sd. dieđ. nr. 102 (1989-90) 2. mielddus s. 45 ja 46):

"Go riikka lágat ja njuolggadusat doaimmahuvvojit dáid álbmogiid guovdu, de galgá sin vieruid ja árbevirolaš lágaid váldit vuhtii."

Ja viidáseabbot 14. artihkkal nr. 3:

"Riikkaid láhkaortnegiid olis berre ráhkadit heivvolaš doaibmanvuogi mainna dáid álbmogiid eanangáibádusat gieđahallojuvvojit."

Norlándda ja Tromssa meahccekomišuvdna ásahuvvui geassemánu 7. b. 1985 lága bokte vaikko sámit dán vuostálaste. Sámedikki áddejumi mielde guoskkaha bargu maid komišuvdna dahká daid diliid mat čužžot ILO-169:a 14. artihkkalis: Danin orru leamen dárbu ahte komišuvnna mandáhta árvvoštallo odđasit K-169 olis ja ea.ea. Vuodđolága §:a 110 a ja sámelága ektui ja daid ollu politihkálaš cealkámušaid ektui mat leat daddjon eará oktavuodain. Justis- ja politidepartemeanta cealká ahte:

"Dákkáraš mearrádusaid ja cealkámušaid bokte leat Norgga eiseválddit maŋimus logi-jagi bokte eambbo oppalaš dásis dovddahan eambbo positiiva oainnu Norgga sámi álbmoga sierra vuoigatvuođaide go ovdal." (Gč. Sd.prp.nr. 102 (1989-90) s. 5).

Sámedikki áddejumi mielde ii leat komišuvdna "vuogálaš ortnet" mo mearridit riektigáibádusaid mat gullet guoskeváš olbmuid (sámiid) eatnamiidda. Danin rádde stuorra eahpesihkkarvuohta das man viidát komišuvdna lea váldán ja áigu áššálaččat vuhtiiváldit sámi geavahan- ja árbevirolašvuoigatvuođaid mat leat 8. artihkkalis ja mo dán dahká.

Norgga eiseválddit leat nannen ja dovddastan ahte sámiid vuoigatvuođat eai leat dohká-laččat čielggaduvvon ja suodjaluvvon go nammadii Sámi vuoigatvuođaidlávdegotti 1981:s. Sámiid bealis eai leat goassige dohkkehan ahte árbevirolaš sámi eaiggádanvuoigatvuohta livčče loahpahuvvon. Go Norga lea dohkkehan ILO-konvenšuvnna nr. 169 ja dat lea bohtán fápmui, mielddisbuktá dát čielga geatnegasvuođa eiseválddiide ángiruššat gáhttet vuostálasvuođaid ovddalgihtii, iige doaimmat nu ahte ráhkada vuostálasvuođaid, nugo sámit áddejit meahccekomišuvnna ásaheami.

Nuppe bealis áigu Sámediggi maiddá čujuhit ahte sámi guovllut maid komišuvdna galgá meannudit, leat buot jáhkuid mielde guovllut maida ILO-konvenšuvnna 14. artihkkal nr. 1 vuosttas čuokkis guoská.

Oanehis čielggadusas maid Jebens ja Kalstad leaba dahkan (1992) Gieldadepartementii, čuoččuhuvvo ahte dat duodalaččat leat guovllut odne Norggas mat gullet 1-málle kategorijai. Dan definišuvnna mielde maid soai bidjaba vuodđun, leat kategorija 1-guovllut dat guovllut gos sámi álbmot gitta min beivviid rádjái leat ássan okto dahje lea leamaš eanetlogus ássama ja ealáhusdoalu ektui. (Gč. Gieldadepartemeantta čielggadusa Sámit Eurohpas, čuo. 3.2.4 s. 22).

Jebens ja Kalstad mielde guoská dat Divttasvuonfealttas olles nággovuloš guvlui. Seamma láhkái lea maid Gáivuonas/Olmmáivákkis (Gč. notáhta, 30.09.1992 Gieldadepartementii s. 10 ja 14).

Jebens ja Kalstad mielde guoská dat Divttasvuonfealttas olles nággovuloš guvlui. Dán leat muhtun priváhta oasálaččat justa čuoččuhan proseassačállošis 28.05.93 meahccekomišuvdnii. Gáivuotna/Olmmáivággi gullet seamma kategorijai go Divttasvuonfealtage. Seamma váttisvuođat leat doppege (gč. notáhta 30.09.92 Gieldadepartementii, siiddut 10 ja 14).

Nubbi eará momeanta lea ahte stáhta eaktuda priváhta oasálaččaid geavahit Norges Bondelag:a advokáhta. Lea erenoamáš eahpidahtti go stáhta manná ovttá organisašuvdnii gos riektiáddejupmi ii soaba dan riekteáddejupmái mii dánin nággofealttain lea, ja dáhttu sin gávdnat seamma advokáhta buot oasálaččaide.

Dát dagaha ahte priváhtat eai beasa váikkuhit advokáhta válljemii.

Dán geavahusa atná Sámediggi hirbmat váralažžan, ja čujuha ahte boanddaidsearvvi ja sámiid beroštumit eai dárbbas leat seammalárganat buot sajiin.

Danin áigu Sámediggi deattuhit ahte lea dehálaš ahte odđa riekti- ja hálddašangeavahus ii geavahuvvo eatnamiid ektui sámi guovlluin ovdal go sámiid vuoigatvuođat guovllus leat lagabuidda čilgejuvvon.

Eaktun Sámi vuoigatvuođalávdegotti čielggadussii ja evttohussii lea ahte galget biddjot vuđolaš politihkálaš guorahallamii buot dásiin, ja galget sáddejuvvot gulaskuddamii sámi orgánaide ovdal go Stuorradiggi dahká mearrádusaidis. Meahccekomišuvnna bargovuogi mielde ii leat vejolašvuohta bargat dákkár proseassa bokte.

Lassin oaivvilda Sámediggi ahte meahccekomišuvnna proseassa ii soaba oktii daid geatnegasvuođaide maid Norgga eiseválddit leat dohkkehan sámelága, vuodđolága §:a 110 a,

ILO-konvenšuvnna nr. 169 bokte, ja eará gaskariikkalaš konvenšuvnnaid ja šiehtadusaid bokte maidda Norga lea guorrasan.

Sámediggi gáibida ahte meahccekomišuvdna heaittihuvvo. Dasto lea ágga jearrat leatgo duomut maid meahccekomišuvdna lea juo cealkán, dahkkon dohkketmeahtun vuoduin.

ÁŠŠI 24/93 VÁLMMASTEADDJI FÁPMUDUSLÁVDEGOTTI NAMMADEAPMI

I Áššebáhpirat

Válgalávdegotti árvalus áššis 24/93.

II Árvalus

Válgalávdegotti árvalus ovddiduvvon válgalávdegotti jodiheaddji lav Andersen bokte.

III Jienasteapmi

Válgalávdegotti árvalus mearriduvvui ovttajienalaččat.

IV Loahpalaš mearrádus

Sámediggi nammada čuovvovaš miellahtuid Sámedikki válmasteaddji fápmudus-lávdegoddái:

Miellahtut:

Máret Guhttor, (jodiheaddji) NSR/ovttasbargojoav.
Josef Vedhugnes, (nubbijodiheaddji) BB
Ante Martin Eriksen, FJ
Mary Mikalsen Trollvik, NSR/ovttasbargojoav.
Hans Guttorm, NSR/ovttasbargojoav.

Várrelahtut:

Ing-Lill Pavall
Ingrid Smuk Rollstad
Mikkel A. Gaup
Jarle Jonassen
Inger Ann Fossli